

Dosarul nr. 3ra-259/23
2-22046825-01-3ra-10032023

Instanța de fond: Curtea de Apel Chișinău – A. Minciuna, E. Palanciuc, V. Negru

ÎNCHEIERE

24 aprilie 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTȚIE

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Stela Procopciuc

Diana Stănilă

Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului depus de Societatea Comercială „Furnizare Energie” Societatea cu Răspundere Limitată, reprezentată de avocatul Adriana Eșanu,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea Comercială „Furnizare Energie” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică și Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova privind contestarea actelor administrative cu caracter normativ,

împotriva hotărârii din 30 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a ț ă:

La 05 aprilie 2022, avocatul Eșanu Adriana în interesele SC „Furnizare Energie” SRL a înaintat acțiune de control normativ, concretizată la 10 octombrie 2022, împotriva Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică și a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova privind anularea Hotărârii Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 478 din 29 octombrie 2021 privind modificările ce se operează în Hotărârea nr.283/2020 din 07 august 2020 cu privire la aprobarea Regulilor pieței energiei electrice; anularea pct. 1) din Hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 676 din 24 decembrie 2021 privind modificările ce se operează în Hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr.283/2020 din 07 august 2020 cu privire la aprobarea Regulilor pieței energiei electrice; anularea pct. 18) subpct. 5) din Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr. 2 din 25 februarie 2022, modificat prin pct.5.3 din Dispoziția nr.8 din 07 martie 2022; anularea Hotărârii Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr.111 din 18 martie 2022 privind modificările ce se operează în Hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr.283/2020 din 07 august 2020 cu privire la aprobarea Regulilor pieței energiei

electrice; anularea pct. 4 din Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr. 15 din 29 aprilie 2022; anularea Hotărârii Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 232 din 29 aprilie 2022 privind modificările ce se operează în Hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr.283/2020 din 07 august 2020 cu privire la aprobarea Regulilor pieței energiei electrice.

În motivarea acțiunii a indicat că, în temeiul art. 7 alin. (3) lit. a) din Legea nr. 107 din 27 mai 2016 cu privire la energia electrică, în domeniul reglementării pieței energiei electrice și a schimburilor transfrontaliere de energie electrică, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (în continuare - ANRE) elaborează și aprobă Regulile pieței energiei electrice care reglementează termenele și condițiile de organizare și de operare a pieței energiei electrice, inclusiv a pieței pentru ziua următoare, a pieței energiei electrice pe parcursul zilei, a pieței organizate a contractelor, a pieței energiei electrice de echilibrare și a pieței serviciilor de sistem, funcțiile și obligațiile operatorului pieței energiei electrice și ale operatorului sistemului de transport în legătură cu gestionarea piețelor menționate, precum și drepturile și obligațiile altor participanți la piața energiei electrice.

Legea nr. 107 din 27 mai 2016 cu privire la energia electrică, a intrat în vigoare pe 08 iulie 2016. Totodată, conform art. 96 (care stabilește dispoziții finale și tranzitorii) alin. (21), teza a I-a din Legea nr.107 din 27 mai 2016 cu privire la energia electrică, ANRE, în termen de 24 de luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, va aduce actele sale normative de reglementare în concordantă cu prezenta lege, de asemenea va elabora, va publica și va pune în aplicare actele normative de reglementare noi prevăzute de prezenta lege.

La 07 august 2020, ANRE a aprobat, prin Hotărârea nr. 283/2020, Regulile pieței energiei electrice, în particular, în temeiul art. 7 alin. (3) lit. a) din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, care urmau să intre în vigoare începând cu 02 octombrie 2021, exact peste un an de zile.

Având la bază această premisă, S.C. „Furnizare Energie” SRL a întreprins o serie de acțiuni îndreptate spre ajustarea activității sale la noile Reguli ale pieței energiei electrice (semnarea contractelor corespunzătoare), inclusiv prin plata unei garanții în mărime de 4 000 000 de lei. Există prin urmare o așteptare legitimă ca noile Reguli ale pieței energiei electrice să aibă o aplicabilitate efectivă începând cu 02 octombrie 2021.

La 29 octombrie 2021 (moment în care Regulile pieței energiei electrice, aprobate prin Hotărârea nr. 283/2020 din 07 august 2020 erau în vigoare), ANRE a adoptat Hotărârea nr. 478 (în vigoare din 26 noiembrie 2021), prin care s-au dispus următoarele: „1.La pct.3 din Hotărârea Consiliului de administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr.283/2020 din 07 august 2020 cu privire la aprobarea regulilor pieței energiei electrice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2020, nr.247-257, art. 882), înregistrată la Ministerul Justiției cu nr.1590 din 28 septembrie 2020, textul „ în termen de 12 luni din data publicării prezentei hotărâri” se substituie cu textul „din 01 ianuarie 2022”.

A menționat reclamantul că, proiectul Hotărârii ANRE nr. 478 din 29 octombrie 2021 nu a fost supus expertizei anticorupție, fapt ce implică o încălcare a prevederilor art. 35 din Legea nr.100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative. La fel,

proiectul Hotărârii ANRE nr. 478 din 29 octombrie 2021 nu a fost supus expertizei juridice obligatorii de către Ministerul Justiției, așa cum prevede în mod imperativ art. 37 alin. (1) din Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, precum și art. 17 al Legii nr. 174 din 21 septembrie 2017 cu privire la energetică, ceea ce denotă că procedura de adoptare a respectivului act normativ a fost viciată. Or, potrivit, notei informative, omisiunea de a supune proiectul de hotărâre expertizei anticorupție și expertizei judiciare obligatorii se „justifică” prin aceea că respectivele expertizări vor fi efectuate la etapa realizării modificărilor propriu-zise la Regulile pieței energiei electrice, aprobate prin Hotărârea ANRE nr. 283/2020, circumstanță care nu corespunde prevederilor art. 34 alin. (1) din Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, potrivit căroră: Expertiza proiectului de act normativ este efectuată concomitent cu avizarea și consultarea publică.

Astfel, amânarea Regulilor pieței energiei electrice, aprobate prin Hotărârea ANRE nr. 283/2020, până la 01 ianuarie 2022, reprezintă exercițiul iresponsabil al autorității pârâte - ANRE, de a interveni într-o reglementare deja intrată în vigoare, în lipsa unor expertizări obligatorii a proiectului, implicând o ingerință asupra principiului securității raporturilor juridice. În confirmarea acesteia, menționează că, potrivit jurisprudenței Curții Europene dictată în cauza Păduraru împotriva României, hot. CtEDO din 01 decembrie 2005, înaltul for de contencios european a statuat: „[...] odată ce statul adoptă o soluție, aceasta trebuie să fie pusă în aplicare cu claritate și coerență pentru a evita pe cât este posibil insecuritatea juridică și incertitudinea pentru subiectele de drept vizate de către măsurile de aplicare a acestei soluții [...]”.

A notat reclamantul că după adoptarea Hotărârii ANRE nr. 478 din 29 octombrie 2021, autoritatea pârâtă - ANRE, nu a expediat actul normativ organului central de specialitate al administrației publice în domeniul justiției - Ministerului Justiției, pentru înregistrarea de stat, încălcând astfel prevederile art. 17 alin. (3) al Legii nr. 174 din 21 septembrie 2017 cu privire la energetică.

Ulterior, prin Hotărârea ANRE nr. 676 din 24 decembrie 2021 (în vigoare din 31 decembrie 2021), între altele, s-a dispus: 1. La pct. 3 din Hotărârea Consiliului de Administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 283/2020 din 07 august 2020 cu privire la aprobarea regulilor pieței energiei electrice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2020, nr. 247-257, art. 882), înregistrată la Ministerul Justiției cu nr. 1590 din 28 septembrie 2020, textul „din 01 ianuarie 2022” se substituie cu textul „din 01 aprilie 2022”.

A evidențiat reclamantul că, nici proiectul Hotărârii ANRE nr. 676 din 24 decembrie 2021 nu a fost supus expertizei anticorupție și expertizei juridice obligatorii, încălcându-se astfel art. 35 alin. (1) și art. 37 alin. (1) din Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, precum și art. 17 al Legii nr. 174 din 21 septembrie 2017 cu privire la energetică.

Totuși, această suspendare nu s-a limitat doar la aceste două hotărâri, întrucât conform pct. 18) subpct. 5) din Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr. 2 din 25 februarie 2022, fiind derogare de la procedurile stabilite în Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, până la data de 18 martie 2022, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică va modifica data intrării în vigoare a Regulilor pieței energiei electrice, aprobate prin Hotărârea ANRE nr.

283/2020, astfel încât să nu se aplice pe durata stării de urgență. În perioada până la intrarea în vigoare a Regulilor pieței energiei electrice, prevederile acestora se vor aplica în regim de testare, fără a implica responsabilități financiare între participanții la piața de energie electrică.

Prin Dispoziția CSERM nr. 8 din 07 martie 2022, pct. 18) subpct. 5) din Dispoziția nr. 2 din 25 februarie 2022, a fost expus într-o nouă redacție, astfel că: ANRE va modifica data intrării în vigoare a Regulilor pieței energiei electrice, aprobate prin Hotărârea ANRE nr. 283/2020, astfel încât să nu se aplice până la data de 30 aprilie (pct.5.3).

În acest sens, a menționat reclamantul că, prin Hotărârea Parlamentului nr. 41 din 24 februarie 2022 a fost declarată stare de urgență pe întreg teritoriul Republicii Moldova pentru o perioadă de 60 de zile (24.02.2022 - 24.04.2022). Reieșind din pct. 18) subpct. 5) din Dispoziția CSERM nr. 2 din 25 februarie 2022, modificat prin Dispoziția nr.8 din 07 martie 2022, ANRE a fost impusă să prelungească termenul de intrare în vigoare a Regulilor pieței energiei electrice, aprobate prin Hotărârea ANRE nr. 283/2020 până la 30 aprilie 2022, adică cu 6 zile după încetarea stării de urgență.

La 18 martie 2022, ANRE a adoptat Hotărârea nr. 111 (în vigoare din 01.04.2022), prin care a prorogat termenul de intrare în vigoare a Regulilor pieței energiei electrice, aprobate prin Hotărârea ANRE nr. 283/2020 până la 01 mai 2022.

Așadar, prin hotărârea ANRE nr. 478 din 29 octombrie 2021, hotărârea ANRE nr. 676 din 24 decembrie 2021 și hotărârea ANRE nr. 111 din 18 martie 2022, a fost prorogată (de trei ori) termenul de intrare în vigoare a noilor Reguli ale pieței energiei electrice.

Deoarece, hotărârea ANRE nr. 478 din 29 octombrie 2021, pct. 1) din Hotărârea ANRE nr. 676 din 24 decembrie 2021, pct. 18) subpct. 5) din Dispoziția CSERM nr. 2 din 25 februarie 2022, precum și Hotărârea ANRE nr.111 din 18 martie 2022, nu trec testul legalității, care pe lângă acest fapt, au contribuit la vătămarea drepturilor și intereselor legitime ale destinatarilor politicii promovate de către autoritatea publică - ANRE, prin prezenta reclamantul este nevoit să inițieze acțiunea de control normativ al acestor acte administrative normative, în vederea contracarării prorogării continue a intrării în vigoare a noilor Reguli ale pieței energiei electrice.

A menționat că, prorogarea termenului de intrare în vigoare a noilor Reguli ale pieței energiei electrice, a condiționat un blocaj pe piața energiei electrice de echilibrare, astfel că reclamantul a fost constrâns să-și sisteze activitatea de furnizare a energiei electrice consumatorilor deserviți, începând cu 04 decembrie 2021.

Aceasta s-a datorat lipsei posibilității reale de echilibrare a reclamantului, ca participant al pieței energiei electrice de către Operatorul Sistemului de Transport Î.S. „Moldelectrica”, precum și neonorarea de către producătorul de tip închis „Молдавская ГРЭС” a obligațiilor sale contractuale față de reclamant, asumate prin Contractul nr.343-21 din 12 august 2021 încheiat între S.C. „Furnizare Energie” SRL și producătorul de tip închis S.A. „Молдавская ГРЭС” (neconfirmarea volumelor de energie electrică preconizate a fi furnizate din data de 04 decembrie 2021), circumstanțe care puteau fi evitate dacă la data de 02 octombrie 2021 intrau efectiv în vigoare noile Reguli ale pieței energiei electrice, așa cum se preconiza prin Hotărârea ANRE nr. 283/2020 din 07 august 2020.

De reținut că, în condițiile prorogării termenului de intrare în vigoare a noilor Reguli ale pieței energiei electrice, aprobate prin Hotărârea ANRE nr. 283/2020 din 07 august 2020, actualmente sunt aplicabile Regulile pieței energiei electrice, aprobate prin Hotărârea ANRE nr. 212/2015.

A mai indicat reclamantul că, Regulile pieței energiei electrice, aprobate prin Hotărârea ANRE nr. 212/2015 au fost dictate ținându-se cont de reglementările Legii nr. 124 din 23 decembrie 2009 cu privire la energia electrică, care este abrogată (A se vedea: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 193-2013 din 08.07.2016).

Astfel, Regulile pieței energiei electrice, aprobate prin Hotărârea ANRE nr. 212/2015 aplicabile la moment, vizează un cadru reglementar nefinalizat.

Sub acest aspect, însăși autoritatea pârâtă a recunoscut, inter alia, într-o reglementare relevantă, în Hotărârea ANRE nr.256 din 21 iunie 2021 cu privire la punerea în aplicare a măsurilor provizorii necesare pentru organizarea și funcționarea pieței energiei electrice, că: „Coroborând normele respective cu prevederile Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică se constată că, contractele de asumare a responsabilității de echilibrare, stabilite în Regulile pieței energiei electrice, aprobate prin Hotărârea ANRE nr. 212/2015, corespund dreptului părților responsabile de echilibrare de a forma grupuri de echilibrare, stabilit la art. 84 alin. (3) din Legea menționată, dar nu asigură în măsură deplină cadrul de reglementare necesar prestării serviciilor de echilibrare și asumarea responsabilității financiare pentru dezechilibrele create, în raport cu OST. Subsecvent, a relevat că Regulile pieței energiei electrice, aprobate prin Hotărârea ANRE nr. 212/2015 nu sunt în măsură să asigure cerințele art. 81 alin. (3) lit. n) din Legea nr. 107/2016 din cauza că nu stabilesc metodele de calcul al dezechilibrelor cantitative provocate de părțile responsabile de echilibrare și al decontărilor financiare pentru dezechilibrele provocate pe piața energiei electrice de către părțile responsabile de echilibrare. Totodată, prevederile Legii nr. 107/2016 nu diferențiază clar funcționalitatea pieței energiei electrice de echilibrare de procesul de soluționare a dezechilibrelor sistemului electroenergetic și impunerea responsabilității echilibrării, generând incertitudini de aplicabilitate de către participanții la piață și interpretări unilaterale, care tergiversează asumarea de către toți participanții a responsabilităților pentru dezechilibrele create în rețelele electrice”.

În consecință, cu toate că reclamantul S.C. „Furnizare Energie” SRL la data de 30 iunie 2021, a semnat cu Operatorul Sistemului de Transport Î.S. „Moldelectrica” Contractul de echilibrare nr.ME- 1PRE, fiind primul și unicul furnizor de energie electrică care a depus Garanție Financiară în favoarea Operatorului Sistemului de Transport, iar la data de 12 august 2021 a semnat cu producătorul S.A. de tip închis „Молдавская ГРЭС” Contractul nr.343-21 de procurare a energiei electrice, valabil până la 31 decembrie 2022, respectivele acorduri nu au fost capabile să prevină comportamentul neonest și anticoncurențial a producătorului S.A. de tip închis „Молдавская ГРЭС”, care s-a prevalat de prorogarea termenului de intrare în vigoare a noilor Reguli ale pieței energiei electrice, preconizate a intra în vigoare la 02 octombrie 2021 (Hotărârea ANRE nr. 283/2020 din 07 august 2020), astfel că prin scrisoarea nr.01-01- 00/129-18-11218 din 30 noiembrie 2021, S.A. de tip închis „Молдавская ГРЭС” a confirmat posibilitatea livrării de energie electrică către reclamant pentru perioada 01 decembrie 2021- 03 decembrie 2021 și a comunicat

totodată despre imposibilitatea confirmării volumelor din data de 04 decembrie 2021, invocând situația pe piața gazelor din Republica Moldova.

După mai multe eforturi ale reclamantului de a mări volumele energiei electrice pentru perioada 04 decembrie 2021-07 decembrie 2021, prin apelarea la partenerul ucrainean „Д.ТРЕЙДИНГ” SRL, precum și la S.A. de tip închis „Молдавская ГРЭС” de a executa obligațiile contractuale, care s-au soldat cu insucces, S.C. „Furnizare Energie” SRL a fost nevoită să notifice ANRE (notificarea nr.921 din 02.12.2021) în temeiul art. 73 alin. (3) al Legii nr.107 din 27 mai 2016, despre imposibilitatea de a furniza energia electrică consumatorilor finali. Astfel, prin Hotărârea nr.611 din 03 decembrie 2021, Consiliul de administrație al ANRE a hotărât că furnizorii ÎCS „Premier Energy” SRL și SA „Furnizare Energie Electrică Nord” vor asigura furnizarea de ultimă opțiune a energiei electrice consumatorilor finali deserviți de S.C. „Furnizare Energie” SRL, începând cu data de 04 decembrie 2021.

În condițiile expuse, se conturează o suspiciune rezonabilă privind utilizarea prorogării termenului de intrare în vigoare a noilor Reguli ale pieței energiei electrice (preconizate a intra în vigoare potrivit Hotărârii ANRE nr. 283/2020 la data de 02 octombrie 2021), drept premisă pentru punerea în funcțiune a unor practici neonestе de către unii participanți la piața energiei electrice pentru eliminarea de pe piață a unor furnizori incomozi, cum este reclamantul, în dauna concurenței și deschiderea pieței.

În atare circumstanțe, consideră reclamantul, că un important concurent de pe piața energiei electrice a RM a fost înlăturat, din cauza nefuncționării cadrului normativ de reglementare a noilor Reguli ale pieței energiei electrice, care au fost adoptate în temeiul art. 7 alin. (3) lit. a) din Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, iar o atare situație a condiționat lipsa posibilității reale de echilibrare a participanților pieței de energie electrică de către Operatorul Sistemului de Transport Î.S. „Moldelectrica”, precum și neonorarea de către producătorul S.A. de tip închis „Молдавская ГРЭС” a obligațiilor sale contractuale, și anume obligația de echilibrare în temeiul Contractului nr.343-21 din 12 august 2021 de procurare a energiei electrice, valabil până la 31 martie 2022, care în ansamblu au condus la imposibilitatea reclamantului de a furniza energie electrică consumatorilor deserviți cu începere din 04 decembrie 2021.

La fel, prorogarea termenului de intrare în vigoare a noilor Reguli ale pieței energiei electrice, combinată cu lipsa unei justificări economice a practicii administrative, precum și starea de incertitudine în ceea ce privește cadrul juridic aplicabil pieței energiei electrice, a perturbat echilibrul just dintre cerințele de interes general și protejarea dreptului la respectarea bunurilor. Astfel, reclamantul a suportat și continuă să suporte o sarcină excesivă, inclusiv prin plata unei garanții în mărime de 4 000 000 de lei și prin privirea desfășurării activității de întreprinzător în domeniu în baza unui cadru juridic actualizat.

Consideră că, utilizarea în procesul de procurare a energiei electrice de către furnizorii serviciului universal și de către operatorii de sistem a Procedurii de procurare a energiei electrice, incluse în anexă la Regulile pieței energiei electrice, care a permis diversificarea produselor scoase la licitație, a scos la iveală faptul că sistemul electroenergetic național se confruntă cu un număr limitat de surse capabile

să participe la echilibrarea sistemului electroenergetic. Eforturile Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică de a soluționa în timp util probleme generate de acest impediment au elucidat câteva probleme, care sunt în măsură să pericliteze dezvoltarea pieței energiei electrice și să ducă la distorsionarea acesteia prin crearea unui sistem de subvenționare, lucru interzis conform Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică.

A indicat reclamantul că, problemele care urmează a fi soluționate sunt:

1. Dezechilibrele provocate de entitățile nelicențiate, care activează în regiunea transnistreană.

2. Incertitudinile ce țin de posibilitatea operatorului sistemului de transport de a gestiona procesul de soluționare a dezechilibrelor și de asigurare a transparenței procesului

3. Oportunitățile de îmbunătățire a procedurii de procurare a energiei electrice de către furnizorii serviciului universal și operatorii de sistem.

Pentru a soluționa problemele menționate se propune o intervenție de legalizare care ar elimina barierele de reglementare existente la moment și care nu permit evoluția competitivității pe piața de energie electrică și împiedică creșterea liberalizării pieței.

Prin intervenția de reglementare se propune atingerea următoarelor obiective: Amânarea intrării în vigoare a Regulilor pieței energiei electrice, aprobate prin Hotărârea ANRE nr. 283/2020, până la 01.01.2022; Stabilirea normelor derogatorii necesare pentru a permite excluderea costurilor cu dezechilibrele provocate de entitățile ce activează în regiunea transnistreană; Realizarea simulărilor care să demonstreze corectitudinea, eficiența și transparența sistemelor informaționale utilizate de operatorul sistemului de transport în procesul de soluționare a dezechilibrelor; Eliminarea riscurilor ce pot apărea în cadrul procedurilor de licitație pentru procurarea energiei electrice organizate de operatorii de sistem și furnizorii serviciului universal, începând cu 01 ianuarie 2022. Obiectivele enumerate trebuie atinse pe termen scurt, astfel încât să nu fie periclitat progresul în dezvoltarea pieței de energie electrică atins până acum.

Din analiza acestor enunțuri nu rezultă care totuși au fost condițiile care au condus la prorogarea termenului de intrare în vigoare a noilor Reguli ale pieței energiei electrice. Nu a fost prezentat vreun argument rezonabil pentru a justifica amânarea intrării în vigoare a Regulilor pieței energiei electrice. Mai mult, pretensele argumente invocate nu au nici o tangență cu amânarea intrării în vigoare a Regulilor pieței energiei electrice. Se atestă un non sequitur (concluzia nu rezultă din premise).

A evidențiat reclamantul că, la momentul adoptării Hotărârii ANRE nr. 478 din 29 octombrie 2021 prin care s-a amânat intrarea în vigoare a Regulilor pieței energiei electrice, aprobate prin Hotărârea ANRE nr. 283/2020, reglementarea dată era în vigoare din 02 octombrie 2021, iar procedeu prin care s-a intervenit asupra stopării acțiunii noilor Reguli ale pieței energiei electrice, pe departe nu pot fi denumite din punct de vedere normativ- juridic ca amânare a intrării în vigoare a unei reglementări.

Astfel de procedeu seamănă mai mult cu suspendarea acțiunii unei reglementări în vigoare, pe un anumit termen, care de altfel, nu este prevăzut de legislație.

Cu privire la justificarea pct. 1) din Hotărârea ANRE nr. 676 din 24 decembrie 2021, este de accentuat că atât proiectul la această hotărâre, cât și Nota informativă

nu sunt, în genere, publicate pe pagina web a ANRE la compartimentul proiecte supuse consultării publice. Acest fapt atrage după sine o încălcare a Legii privind transparența în procesul decizional, nr. 239 din 13 noiembrie 2008.

La data de 17 decembrie 2021 a fost publicat proiectul Hotărârii ANRE nr. 215, iar în conținutul acestuia nu există nici o mențiune referitoare la amânarea Regulilor pieței energiei electrice, aprobate prin Hotărârea ANRE nr. 283/2020, până la 01 aprilie 2022. Astfel, ANRE a prorogată repetat termenul de intrare în vigoare a noilor Reguli ale pieței energiei electrice, fără existența unui proiect pus la dispoziția publicului pentru informare și dezbateră.

Cu privire la procesul de adoptare a Hotărârii ANRE nr. 111 din 18 martie 2022, a accentuat că proiectul la acest act normativ a fost publicat pe pagina web oficială a ANRE la data de 09 martie 2022, însă ANRE a omis să elaboreze și să publice Nota informativă la proiectul privind modificările ce se operează în Hotărârea ANRE nr.283/2020 din 07 august 2020 cu privire la aprobarea Regulilor pieței energiei electrice. Din această perspectivă, a fost desconsiderat art. 30 din Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative.

A menționat că la caz lipsește previzibilitate în afaceri acolo unde odată elaborate studiile de fezabilitate sau planurile de afaceri, acestea devin inutile, iar creditele accesate - o povară, urmare a prorogării intrării în vigoare a noilor Reguli ale pieței energiei electrice, fără o notă de motivare solidă. De aceea, la adoptarea unui act normativ, autorul trebuie să mențină o justă proporție între interesul public și interesul privat, printre altele trebuie să respecte principiul proporționalității, principiu garantat, de altfel, în art. 29 din Codul administrativ.

În sensul acestui principiu, se prezumă că actul normativ adoptat trebuie să răspundă de o manieră practică scopului pentru care a fost elaborat. Aceasta presupune o evaluare detaliată și minuțioasă de către autoritate a circumstanțelor unei situații, în vederea stabilirii unui echilibru just și rezonabil între toate interesele implicate, astfel încât soluția să satisfacă interesele tuturor celor implicați.

Mai mult, prorogarea intrării în vigoare a noilor Reguli ale pieței energiei electrice lipsește persoana interesată de o certitudine juridică.

Contrar acestor exigențe, prin pct.18) subpct. 5) din Dispoziția CSERM nr.2 din 25 februarie 2022 se instituie din nou, o incertitudine juridică referitoare la intrarea în vigoare a noilor Reguli ale pieței energiei electrice. În special, această incertitudine se instituie pe fundalul faptului că în varianta inițială a pct. 18) subpct. 5) din Dispoziția CSERM nr.2 din 25 februarie 2022, ANRE a fost impusă să prelungească termenul de intrare în vigoare a Regulilor pieței energiei electrice, aprobate prin Hotărârea ANRE nr. 283/2020, astfel încât să nu se aplice pe durata stării de urgență (reieșind din Hotărârea Parlamentului nr. 41 din 24.02.2022, starea de urgență se va finaliza la 24 aprilie 2022), însă prin pct.5.3 din Dispoziția CSERM nr.8 din 07 martie 2022, pct. 18) subpct. 5) din Dispoziția nr. 2 din 25 februarie 2022, a fost expus într-o nouă redacție, astfel că: Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică va modifica data intrării în vigoare a Regulilor pieței energiei electrice, aprobate prin Hotărârea ANRE nr. 283/2020, astfel încât să nu se aplice până la data de 30 aprilie; deci, cu 6 zile după încetarea stării de urgență, instituită prin Hotărârea Parlamentului nr. 41 din 24 februarie 2022.

Mai mult, pct. 18) subpct. 5) din Dispoziția CSERM nr. 2 din 25 februarie 2022, modificat prin Dispoziția CSERM nr.8 din 07.03.2022, conțin prevederi care se exclud reciproc, în particular, prima teză a pct. 18) subpct.5) din Dispoziția nr. 2 din 25 februarie 2022 împuternicește ANRE să proroge termenul de intrare în vigoare a Regulilor pieței energiei electrice, aprobate prin Hotărârea ANRE nr. 283/2020, astfel încât să nu se aplice până la data de 30 aprilie 2022. În contrast, teza a II-a a pct. 18) subpct. 5) din Dispoziția nr. 2 din 25 februarie 2022 prevede că „În perioada până la intrarea în vigoare a Regulilor pieței energiei electrice, prevederile acestora se vor aplica în regim de testare, fără a implica responsabilități financiare între participanții la piața de energie electrică”

În motivarea acțiunii concretizate, reclamantul a invocat că, ulterior sesizării instanței de judecată, Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova a adoptat o nouă dispoziție, și anume pct. 4 Dispoziția nr.19 din 29 aprilie 2022, prin care a dispus ANRE, prorogarea termenului de intrare în vigoare a Regulilor pieței energiei electrice, aprobate prin Hotărârea ANRE nr. 283/2020.

Astfel, în temeiul pct.4 din Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr.19 din 29 aprilie 2022, prin Hotărârea nr.232 din 29 aprilie 2022 privind modificarea Hotărârii ANRE nr. 283/2020 cu privire la aprobarea Regulilor pieței energiei electrice, ANRE a reglementat următoarele: 1. La pct. 3 din Hotărârea Consiliului de Administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 283/2020 cu privire la aprobarea Regulilor pieței energiei electrice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2020, nr. 247-257, art. 882), înregistrată la Ministerul Justiției cu nr. 1590 din 28 septembrie 2020, textul „din 01 mai 2022 ” se substituie cu textul „ din 01 iunie 2022”. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data adoptării.

În circumstanțele descrise, prin Hotărârea ANRE nr. 478 din 29 octombrie 2021, Hotărârea ANRE nr. 676 din 24 decembrie 2021, Hotărârea ANRE nr. 111 din 18 martie 2022, și Hotărârea ANRE nr.232 din 29 aprilie 2022, a fost prorogat (de patru ori) termenul de intrare în vigoare a noilor Reguli ale pieței energiei electrice. În cazul ultimelor două Hotărâri ANRE (și anume: Hotărârea ANRE nr. 111 din 18 martie 2022, și Hotărârea ANRE nr.232 din 29 aprilie 2022), autoritatea de reglementare a prorogat termenul de intrare în vigoare a noilor Reguli ale pieței energiei electrice, în temeiul Dispozițiilor Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova.

Consideră reclamantul că temei de prelungire a termenului de intrare în vigoare a noilor Reguli ale pieței energiei electrice, nu există, astfel că prorogarea termenului de intrare în vigoare a regulilor pieței energiei electrice are la bază un substrat artificial, fiind „acoperit” de paravanul stării de urgență, motiv pentru care, reglementarea din pct. 4 din Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr.19 din 29 aprilie 2022 este vădit ilegală, care la rândul său a condiționat adoptarea unui alt act normativ ilegal, și anume: Hotărârea ANRE nr.232 din 29 aprilie 2022.

Deci, ca orice alt act administrativ, Dispozițiile Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova trebuie să fie justificate, însă, în raport cu pct.4 din Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr.19 din 29 aprilie 2022 nu se găsește nici un argument rezonabil și plauzibil.

Reclamantul a relevat că opinia Comisiei de la Veneția, potrivit căreia experiența a arătat că cele mai grave încălcări ale drepturilor omului tind să se producă anume în contextul unei situații de urgență, or, statele pot fi predispuse, sub pretextul stării de urgență, să-și folosească puterea de derogare în alte scopuri sau într-o măsură mai mare decât este justificată de exigența situației (Opinia nr. 359/2005 cu privire la protecția drepturilor omului în situațiile de urgență, CDL-AD(2006)015, § 12; Opinia nr. 838/2016 cu privire la proiectul legii constituționale a Franței „Privind protecția Națiunii”, CDL- AD(2016)006, §§ 51,71).

A mai indicat reclamantul că, potrivit Curții Europene a Drepturilor Omului, chiar și în caz de stare de urgență, statele contractante trebuie să țină seama de faptul că măsurile adoptate trebuie să aibă ca scop apărarea ordinii democratice amenințate și trebuie să facă tot posibilul pentru a proteja valorile unei societăți democratice (a se vedea cauza Mehmet Hasan Altan v. Turcia, § 210; Şahin Alpay v. Turcia, § 180). Din această perspectivă, starea de urgență nu poate justifica, ipso facto, sfidarea certitudinii juridice (a se vedea, mutatis mutandis, Başv. Turcia, §§ 151-153).

Contrar acestor exigențe, prin pct.4 din Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr.19 din 29 aprilie 2022 s-a instituit din nou, o incertitudine juridică referitoare la intrarea în vigoare a noilor Reguli ale pieței energiei electrice.

Mai mult, în pct.4 din Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr. 19 din 29 aprilie 2022, se conțin prevederi care se exclud reciproc. În particular, prima teză a pct. 4 din Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr.19 din 29 aprilie 2022 împuternicește ANRE să proroge termenul de intrare în vigoare a Regulilor pieței energiei electrice, aprobate prin Hotărârea ANRE nr. 283/2020, astfel încât să nu se aplice până la data de 31 mai 2022. În contrast, teza a II- a pct.4 din Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr.19 din 29 aprilie 2022 prevede că „În perioada până la intrarea în vigoare a Regulilor pieței energiei electrice, prevederile acestora se vor aplica în regim de testare, fără a implica responsabilități financiare între participanții la piața de energie electrică ”.

A invocat reclamantul că, în virtutea ilegalității reglementării de la pct. 4 din Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr. 19 din 29 aprilie 2022, toate actele administrative normative emise sub imperiul acesteia, sunt și ele ilegale, ceea ce impune anularea Hotărârii ANRE nr. 232 din 29 aprilie 2022.

Prin hotărârea din 30 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, cererea de chemare în judecată formulată de S.C. „Furnizare Energie” SRL, a fost respinsă ca neîntemeiată.

Pentru a decide astfel, instanța de fond a reținut că, prin acțiunea depusă în judecată, S.C. „Furnizare Energie” SRL a înaintat 6 pretenții și anume: 1) anularea Hotărârii ANRE nr. 478 din 29 octombrie 2021 privind modificările ce se operează în Hotărârea ANRE nr.283/2020 din 07 august 2020 cu privire la aprobarea Regulilor pieței energiei electrice; 2) anularea pct. 1) din Hotărârea ANRE nr. 676 din 24 decembrie 2021 privind modificările ce se operează în Hotărârea ANRE nr.283/2020 din 07 august 2020 cu privire la aprobarea Regulilor pieței energiei electrice; 3) anularea pct. 18) subpct. 5) din Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr. 2 din 25 februarie 2022, modificat prin pct.5.3 din Dispoziția

nr.8 din 07 martie 2022; 4) anularea Hotărârii ANRE nr.111 din 18 martie 2022 privind modificările ce se operează în Hotărârea ANRE nr.283/2020 din 07 august 2020 cu privire la aprobarea Regulilor pieței energiei electrice; 5) anularea pct. 4 din Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr. 15 din 29 aprilie 2022; 6) anularea Hotărârii ANRE nr.232 din 29 aprilie 2022 privind modificările ce se operează în Hotărârea ANRE nr.283/2020 din 07 august 2020 cu privire la aprobarea Regulilor pieței energiei electrice.

Respectiv, în scopul asigurării accesibilității actului judecătoresc, instanța a evidențiat că consideră necesar a se expune punctual pentru fiecare pretenție aparte.

Rezultând din cele expuse, Curtea de Apel Chișinău a menționat cu referire la procedura de adoptare a hotărârii menționate supra, analizând circumstanțele de fapt ale pricinii, prin prisma prevederilor art. 6, art. 7 alin. (3) lit. a) și h), art. 8, art. 10, art. 12, art. 16, art. 17, art. 96 al Legii cu privire la energetică nr.174 din 21 septembrie 2017, că, modificarea unor prevederi de operare în hotărârea ANRE nr.283/2020 din 07 august 2020 cu privire la aprobarea Regulilor pieței energiei electrice, a survenit ca urmare a Analizei Impactului de Reglementare a hotărârii nr.283/2020 din 07 august 2020 asupra sectorului energetic al țării ce se conține în nota informativă la proiectul de hotărâre și la analiza efectuată (f.d. 97-109 dosar administrativ) din care rezultă că, pârâtul a luat în considerare faptul că, [...Regulile pieței energiei electrice, aprobate prin Hotărârea ANRE nr. 283/2020, instituie un nou model al pieței energiei electrice, similar modelului țintă european, bazat pe piețele organizate de energie electrică (piața contractelor bilaterale, piața zilei următoare, piața pe parcursul zilei, piața energiei electrice de echilibrare și piața serviciilor de sistem), și ținând cont de structura actuală a pieței de energie electrică, bazată exclusiv pe contracte bilaterale de tranzacționare a energiei electrice, pentru a asigura timpul necesar dezvoltării procedurilor și contractelor cadru necesare asigurării funcționării piețelor organizate de energie electrică.

Astfel, punerea în funcțiune a piețelor organizate este condiționată de adoptarea în acest sens a Hotărârii de Guvern în conformitate cu art. 96 alin. (14) al Legii cu privire la energia electrică, potrivit căruia: Guvernul, în termen de 4 luni de la constatarea de către organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, în baza avizului Agenției, a existenței condițiilor de procurare a energiei electrice de pe piața liberalizată națională, a Comunității Energetice sau a altor țări terțe și/sau a premiselor favorabile pentru crearea și funcționarea de piețe competitive organizate, va dispune crearea pieței energiei electrice pentru ziua următoare, a pieței energiei electrice pe parcursul zilei și a pieței energiei electrice de echilibrare. Piața pentru alocarea capacității interconexiunilor, piața serviciilor de sistem și piața organizată a contractelor se vor institui în termenele stabilite în Regulile pieței energiei electrice. Regulile de funcționare a piețelor organizate de energie electrică se stabilesc în Regulile pieței energiei electrice, aprobate de Agenție.

În perioada ulterioară aprobării Hotărârii ANRE nr. 283/2020 au fost identificate mai multe probleme în sectorul electroenergetic, generate inclusiv de către reclamant.

La data de 2 aprilie 2021 Agenția a recepționat scrisoarea Î.S. „Moldelectrica” nr. 46-54/445, prin care operatorul sistemului de transport (în continuare - OST), în scopul îndeplinirii obligațiilor ce țin de administrarea contractelor pe piața energiei electrice stabilite în Regulile pieței energiei electrice, aprobate prin Hotărârea ANRE

nr. 212/2015, a informat Agenția, că începând cu 1 aprilie 2021 unii participanți la piața de energie electrică, inclusiv SRL „Furnizare Energie”, nu dispun de contracte pentru procurarea energiei electrice de echilibrare, (anexat în dosarul administrativ).

Problema semnării contractelor de procurare a energiei electrice care să asigure inclusiv echilibrarea a fost semnalată inclusiv în cadrul licitațiilor de procurare a energiei electrice, organizate de către operatorii de sistem și furnizorii serviciului universal în perioada februarie-martie 2021.

În scopul soluționării problemei depistate prin Hotărârea ANRE nr. 256 din 21.06.2021 cu privire la punerea în aplicare a măsurilor provizorii necesare pentru organizarea și funcționarea pieței energiei electrice, Agenția a stabilit normele necesare implementării responsabilității financiare a participanților la piața de energie electrică pentru dezechilibrele create în sistemul electroenergetic.

Mecanismul aprobat oferă o alternativă pentru participanții la piața de energie electrică care nu pot să asigure energia electrică de echilibrare, și este pus în funcțiune în baza contractelor de echilibrare semnate de participanții la piața de energie electrică cu operatorul sistemului de transport. Nemijlocit, calculul și decontarea dezechilibrelor se realizează conform Hotărârii ANRE nr. 256/2021.

În scopul acordării participanților la piața de energie electrică a unui termen tranzitoriu pentru implementarea mecanismului de soluționare a dezechilibrelor, prin pct. 23 din Hotărârea nr. 256 din 21.06.2021 ANRE a stabilit că, contractele de echilibrare urmează a fi aplicate începând cu a doua lună ulterioară publicării Hotărârii în Monitorul Oficial al Republicii Moldova (01.08.2021).

Conform informațiilor și notificărilor primite de Agenție ulterior aprobării Hotărârii ANRE nr. 256/2021 au fost înregistrate următoarele situații care obstrucționează implementarea Regulilor pieței energiei electrice, aprobate prin Hotărârea ANRE nr. 283/2020:

1) Conform situației din data de 30.07.2021 prezentate de ÎS „Moldelectrica” (prin scrisoarea nr. 46-54/1081), 32 de participanți la piața de energie electrică (aproximativ 50% din participanții activi), inclusiv producătorul de energie electrică SA de tip închis „Молдавская ГРЭС”, precum și toți producătorii de energie regenerabilă (care livrează energie electrică operatorilor de sistem și furnizorilor serviciului universal și de ultimă opțiune, aproximativ 80% din necesarul de energie electrică) nu au semnat contractul de echilibrare cu operatorul sistemului de transport.

Lipsa contractelor de echilibrare încheiate de către participanții pieței de energie electrică (care dețin o cotă importantă pe piață) cu operatorul sistemului de transport și de sistem, creează condiții discriminatorii pentru ceilalți participanți la piața de energie electrică care și-au îndeplinit în mod conștiincios obligațiile, totodată creând obligații de plată inechitabile pentru ultimii, din cauza că costul dezechilibrului pus în seama acestora va fi influențat inclusiv de dezechilibrele create de participanții pieței care nu au semnat contractele de echilibrare.

Printre factorii importanți, care au determinat necesitatea intervenției prompte a Agenției, au fost riscurile iminente a unor cheltuieli neacoperite în sarcina operatorului sistemului de transport al energiei electrice, care ar fi putut genera un impact negativ asupra întregului sistem electroenergetic al țării.

2) Divergențele înregistrate între SA de tip închis „Молдавская ГРЭС” și ÎS „Moldelectrica” privind punctele de măsurare în raport cu care urmează a fi

determinate dezechilibrele sunt în măsură să creeze situații în care costurile dezechilibrelor create de întreprinderile electroenergetice ce activează pe malul stâng al râului Nistru nu vor putea fi atribuite părții care le-a provocat, ceea ce va duce, indirect, la acoperirea costurilor respective de către întreprinderile electroenergetice ce activează pe malul drept al râului Nistru și, în consecință la subvenționarea acestora de către consumatorii finali de pe malul drept al râului Nistru.

În scopul soluționării problemei dezechilibrelor provocate de întreprinderile electroenergetice ce activează pe malul stâng al râului Nistru a fost necesară intervenția Agenției prin hotărârile în speță, care au avut ca scop neadmiterea subvenționării zonei transnistrene de către consumatorii finali de pe malul drept al Nistrului, în care costurile respective sunt puse doar pe seama utilizatorilor de sistem de pe malul drept al Nistrului.

Problemele identificate și enumerate, atât în complex, cât și fiecare separat, au fost în măsură să creeze un impact negativ esențial pe piața de energie electrică și litigii între participanții la piața de energie electrică, de natură să pună în pericol asigurarea stabilității funcționării sistemului electroenergetic și securitatea aprovizionării cu energie electrică a consumatorilor finali...].

Rezultând din cele expuse, Curtea de Apel Chișinău a menționat că, la inițierea procedurii de modificare a unor prevederi din Hotărârea ANRE nr.283/2020 din 07 august 2020 cu privire la aprobarea Regulilor pieței energiei electrice, ANRE a ținut cont de interesul public, iar art.18 Cod administrativ prevede că, interesul public vizează ordinea de drept, democrația, garantarea drepturilor și a libertăților persoanelor, precum și obligațiile acestora, satisfacerea necesităților sociale, realizarea competențelor autorităților publice, funcționarea lor legală și în bune condiții.

Or, până la adoptarea Hotărârii nr. 478 din 29 octombrie 2021, ANRE la data de 28 septembrie 2021 a anunțat societatea despre inițierea procedurii de consultare publică a proiectului Hotărârii privind modificările de operare în Hotărârea ANRE nr.283/2020 din 07 august 2020 cu privire la aprobarea Regulilor pieței energiei electrice, inclusiv a publicat Analiza Impactului de Reglementare (f.d.14, 16-26 dosar administrativ).

A concluzionat că, reieșind din circumstanțele de fapt și de drept, se constată că, ANRE a respectat întocmai procedura și etapele prevăzute de Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, iar argumentele invocate de reprezentantul reclamantului în acest sens sunt neîntemeiate, din care considerente urmează a fi respinse, iar careva temeiuri ce ar duce la nulitatea acesteia nu se atestă.

Ce ține de argumentul invocat de reclamant privind lipsa expertizei anticorupție, Curtea de Apel Chișinău la considerat ca fiind neîntemeiat, or, art. 35 alin. (5) din Legea cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017, prevede că, expertiza anticorupție a proiectelor actelor normative prevăzute la art. 6 lit. e)–h) este efectuată de către autorii proiectelor respective, în conformitate cu metodologia de efectuare a expertizei anticorupție. În cazul proiectelor ce conțin reglementări care vizează domeniile vulnerabile la corupție, Centrul Național Anticorupție acordă asistență la efectuarea expertizei anticorupție.

A remarcat instanța cu referire la pretenția privind anularea pct. 1) din Hotărârea ANRE nr. 676 din 24 decembrie 2021 privind modificările ce se operează în

Hotărârea ANRE nr.283/2020 din 07.08.2020 cu privire la aprobarea Regulilor pieței energiei electrice, că, ANRE a respectat întocmai procedura și etapele prevăzute de Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, iar argumentele invocate de reprezentantul reclamantului în acest sens sunt neîntemeiate, din care considerente urmează a fi respinse.

Ce ține de pretenția privind anularea pct. 18) subpct. 5) din Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr. 2 din 25 februarie 2022, modificat prin pct.5.3 din Dispoziția nr.8 din 07 martie 2022, Curtea de Apel Chișinău a menționat că, a emiterea prevederilor contestate din Dispoziția nr. 2 din 25 februarie 2022, modificate prin pct.5.3 din Dispoziția nr.8 din 07 martie 2022, Comisia s-a bazat pe analiza situației economice la nivel național, iar restricțiile impuse au un caracter temporar, fiind determinate de analiza situației creată și evoluția acesteia, precum și în scopul eficientizării măsurilor de combatere a circumstanțelor ce au stat la baza instituirii stării de urgență.

În context, Completul a reținut că, în situații excepționale, așa cum este la caz, instituirea unor măsuri energetice, prompte și adecvate gravității situației reprezintă, în realitate, un răspuns al autorităților la obligația prevăzută în art. 47 alin. (1) din Constituție, potrivit căruia, statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare.

Astfel, a relevat că, argumentele reclamantului precum că decizia Comisiei pentru Situații Excepționale de la pct. 18) subpct. 5) din Dispoziția nr. 2 din 25 februarie 2022, modificat prin pct.5.3 din Dispoziția nr.8 din 07 martie 2022 este neîntemeiată, disproporțională cu situația care se presupune că a determinat aprobarea deciziei respective, ilegală, sunt declarative.

Cu referire la capătul de cerere privind anularea Hotărârii ANRE nr.111 din 18 martie 2022 privind modificările ce se operează în Hotărârea ANRE nr.283/2020 din 07 august 2020 cu privire la aprobarea Regulilor pieței energiei electrice, instanța a concluzionat că, întru executarea pct. 18 subpct. 5) din Dispoziția CSE nr. 2 din 25 februarie 2022 la data de 18 martie 2022 Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică a adoptat Hotărârea nr. 111, prin care termenul de intrare în vigoare a Regulilor pieței energiei electrice, aprobate prin Hotărârea ANRE nr. 283/2020 a fost modificat din 01 aprilie 2022 în 01 mai 2022.

Reieșind din prevederile legale menționate supra în coraport cu materialele cauzei, Curtea de Apel Chișinău a reținut ca fiind neîntemeiată și solicitarea reclamantului privind anulare a Hotărârii ANRE nr.232 privind modificările ce se operează în Hotărârea ANRE nr.283/2020 din 07.08.2020 cu privire la aprobarea Regulilor pieței energiei electrice.

La 07 februarie 2023 S.C. „Furnizare Energie” SRL, reprezentată de avocatul Adriana Eșanu a depus recurs nemotivat, iar la 21 martie 2023 a depus recurs motivat împotriva hotărârii din 30 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea integrală a hotărârii și emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii (f.d.3-16, vol. II).

În motivarea recursului a invocat că, hotărârea instanței de fond este una neîntemeiată, care nu corespunde circumstanțelor stabilite în instanța de judecată

emisă în rezultatul interpretării eronate a normelor legale ce guvernează litigiul în cauză, fiind apreciate arbitrar probele și înscrisurile prezentate. Din motivarea hotărârii contestate rezultă cu certitudine faptul că instanța a aplicat o normă care nu trebuia aplicată. Aceasta deoarece în virtutea regulii de la art. 5 alin. (3) teza II-a din Legea privind actele normative, nr. 100 din 22 decembrie 2017, în caz de divergență între o normă generală și o normă specială, care se conțin în acte normative de același nivel, se aplică norma specială. Norma specială în domeniul de referință este art. 17 alin. (2) din Legea cu privire energetică, nr. 174 din 21 septembrie 2017, în redacția până la intervenția Legii nr. 249 din 29 iulie 2022, și nu art. 38 alin. (1) din Legea cu privire la actele normative nr. 100 din 22 decembrie 2017. Prin urmare termenul scadent de examinare de către Ministerul Justiției a proiectului de hotărâre în condițiile speței a fost data de 30 octombrie 2021. Însă, ANRE a sfidat acest termen în interiorul căruia Ministerul Justiției urma să elibereze avizul la proiect, adoptând la 29 octombrie 2021, hotărârea nr. 478, procedura de adoptare a căreia în consecință a fost viciată.

Consideră că instanța de fond total eronat a apreciat faptul că transparența în procesul decizional a fost respectată prin aceea că, la 29 noiembrie 2021, ANRE a anunțat participanții pieței energiei electrice, inclusiv SRL „Furnizare Energie”, despre organizarea unei ședințe de lucru în cadrul căreia vor fi discutate procedurile și mecanismele ce urmează a fi implementate în contextul obligațiilor și drepturilor prevăzute de Regulile pieței energiei electrice, pentru data de 02 decembrie 2021, ora 10:00 (f.d. 162-169 dosar administrativ), or această constatare este vădit neîntemeiată, deoarece anunțul făcut de ANRE prin Faxograma nr. 03-03/4153 din 29 noiembrie 2021, cu nimic nu indică asupra inițiativei de amânare a Regulilor pieței energiei electrice, aprobate prin Hotărârea ANRE nr. 283/2020, până la 01 aprilie 2022.

Totodată, s-au invocat aceleași argumente și circumstanțe factologice care au fost invocate pe parcursul examinării cauzei în instanța de fond, cărora le-a fost dată apreciere, redând conținutul prevederilor normelor legale, dar fără a demonstra prin careva probe, încălcarea sau aplicarea eronată de către instanța de judecată a normelor legale aplicabile speței.

La 26 aprilie 2023 Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică a depus referință și a solicitat respingerea recursului depus de S.C. „Furnizare Energie” SRL, reprezentată de avocatul Adriana Eșanu, ca inadmisibil.

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct.1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi. Respectiv, recursul depus de Frumusachi Filip, reprezentat de avocatul Frumusachi Simion, a fost depus până la data intrării în

vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Potrivit art. 245 alin. (1) din Codul administrativ (în vigoare la data depunerii recursului), recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că dispozitivul hotărârii instanței de apel a fost pronunțat de către Curtea de Apel Chișinău la data de 30 ianuarie 2023, care a fost expediat recurentului prin poșta electronică la data de 31 ianuarie 2023 (f.d. 247, vol.I). Astfel, la data de 07 februarie 2023 recurentul a depus cerere de recurs nemotivată.

Alineatul (2) al art. 245 din Codul administrativ (în vigoare la data depunerii recursului), prevedea că motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că copia hotărârii motivate a fost notificată recurentului la data de 21 februarie 2023 (f.d. 249, vol. I).

La data de 21 martie 2023 S.C. „Furnizare Energie” SRL, reprezentată de avocatul Adriana Eșanu, a depus recursul motivat împotriva hotărârii 30 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău (f.d.3-16, vol.II).

Astfel, recursul depus de S.C. „Furnizare Energie” SRL, reprezentată de avocatul Adriana Eșanu, împotriva hotărârii 30 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, este în termen.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de S.C. „Furnizare Energie” SRL, reprezentată de avocatul Adriana Eșanu, în raport cu materialele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

Conform art. 246 alin. (2) din Codul administrativ, în vigoare la data depunerii recursului, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a) - f).

Din analiza prevederilor citate, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, depus până la data de 01 septembrie 2023, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate la art. 246 alin. (2) din Codul administrativ ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudential, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor

de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii.

În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul ne devolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ, în vigoare la data depunerii recursului. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus de S.C. „Furnizare Energie” SRL, reprezentată de avocatul Adriana Eșanu, conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în cadrul examinării cauzei, care au fost analizate de către Curtea de Apel Chișinău, fiind apreciate corespunzător.

Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel Chișinău și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretinsei interpretări și/sau aplicări eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel Chișinău, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unui asemenea pretins argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

De asemenea, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă

de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de S.C. „Furnizare Energie” SRL, reprezentată de avocatul Adriana Eșanu.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de S.C. „Furnizare Energie” SRL, reprezentată de avocatul Adriana Eșanu, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc